

Chokepoints: American Power in the Age of Economic Warfare

Review door Evelien van Hilten

We zijn gewend om over oorlog na te denken in termen van militaire macht en fysiek geweld. Het boek *Chokepoints* van Edward Fishman (2022) staat echter stil bij een nieuwe zeer ingrijpende vorm van oorlog: economische oorlogsvoering. Daarbij kan gedacht worden aan sancties, exportcontroles en financiële restricties.

Fishman neemt je mee achter de schermen hoe de Verenigde Staten over de jaren "chokepoints" oftewel uitzonderlijk sterke machtsposities inzet om landen zoals Iran en Rusland te raken op plekken waar ze moeilijk of niet omheen kunnen. Het handelt hier niet zozeer om fysieke chokepoints, zoals de Straat van Hormuz, maar juist om moderne machtsposities, zoals het ont-nemen van toegang tot de Amerikaanse dollar of SWIFT. De creativiteit die de VS hierbij inzet wordt uitgebreid besproken en maakt het een fascinerend en uniek boek.

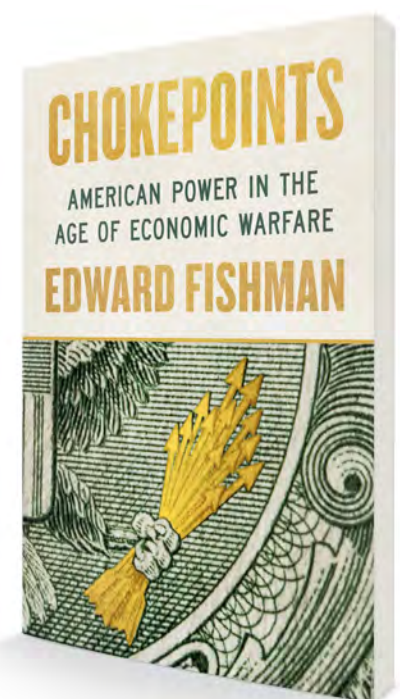
In de huidige marktomstandigheden biedt het boek lezers context in de jarenlange verhouding tussen de VS en Iran, waarbij via formele wegen, maar ook juist informele routes is Iran langzamerhand toegang ontzegd tot belangrijke infrastructuur, waardoor het verhandelen van olie zeer complex werd. Niet zozeer een VN-sanctie heeft de doorslag gegeven, maar het dreigen met het ontzeggen van toegang tot het Amerikaanse financiële systeem maakte dat mondiaal alle financiële instellingen Iran de rug toedraaiden.

Voor China is het ontzeggen van toegang tot geavanceerde technologie een belangrijk

instrument om de groei van de Chinese economie af te remmen. Dreigementen richting bijvoorbeeld ASML, zoals het onthouden van toegang tot de Amerikaanse markt wanneer het de nieuwste technologie aan China levert, blijken daarbij zeer effectief.

Het boek maakt wel duidelijk dat *economic warfare* niet nieuw is. Trump draagt explicieter uit dat hij dit machtsmiddel inzet, toch is hij niet de eerste president die dit gebruikt. Volgens Fishman gaat deze manier van oorlogsvoeren ook niet meer weg. Wel pleit hij terecht voor het genuanceerd inzetten van dit machtsmiddel, zodat het effectief blijft. Hij vergelijkt het ook expliciet met fysieke oorlogsvoering. Daarbij zijn training en strategie nodig om echt te slagen. Doet Amerika dat niet, dan gaan landen zoals China, maar ook Europa, nadruk leggen op het creëren van een eigen alternatief voor "chokepoints", waardoor de macht van de VS op termijn kleiner wordt. Hierin lijkt Fishman al een goede vooruitziende blik te hebben.

Kortom: een echte aanrader, gemakkelijk om te lezen, en een goede manier om de nieuwe wereldorde beter te doorgronden.

Auteur: Edward Fishman
Uitgever: Penguin Random House LLC
ISBN: 9798217183531